

Verdiepingstekst 3.3 Beleving van seksualiteit in het coronatijdperk

In ► par. 3.2.5 is het seksuele gedrag van jongeren in coronatijd beschreven, zoals uit kwantitatief onderzoek naar voren kwam (Joemmanbaks, De Graaf, Meijer & Heijne 2021; Joemmanbaks, De Graaf, Vermey & Kuipers 2021). Jongeren hadden veel minder dates en minder seks dan voor de coronatijd. In de zomer en in het najaar van 2021 zijn 44 jongeren van 16-24 jaar geïnterviewd over hun ervaringen met seks, liefde, (online) daten en flirten in de periode van de coronacrisis.

Verdiepingstekst 3.3 biedt een samenvatting van deze kwalitatieve onderzoeksgegevens. Hiermee wordt in beeld gebracht hoe jongeren zelf de veranderingen in hun seksleven hebben beleefd. De onderzoeksgroep was niet geheel representatief (te weinig jongens met praktische opleiding, te weinig jongeren van kleur, hoofdzakelijk zeer gemotiveerde jongeren met affiniteit met seks en relaties) (Joemmanbaks, Weerstra, Wesselink, Tijndink, De Graaf & Vermey 2022).

Een groot deel van de jongeren vond het vervelend dat de coronacrisis hun liefdes- en seksleven belemmerde. De mogelijkheden om een nieuwe liefde te ontmoeten waren beperkt en jongeren waren voorzichtig met daten en seks door het risico op coronabesmetting en verspreiding. Veel jongeren voelden zich geïsoleerd, slechts een kleine groep zag als voordeel dat ze meer tot rust en persoonlijke reflectie kwamen. Het RIVM-advies (alleen seks als je allebei klachtenvrij bent en zoveel mogelijk met dezelfde partner) was bij de helft van de jongeren bekend. Sommige jongeren die al een relatie hadden, vonden meer diepgang in de relatie, ze hadden ook meer tijd om te experimenteren met seks, soms ook uit verveling. Anderen hadden er juist last van te veel op elkaars lip te zitten. Bij sommigen kwam door de combinatie van avondklok en thuis afspreken een grotere kans op vroegere seks in de (nieuwe) relatie. Als jongeren tijdens de lockdown te dicht op elkaars lip hadden gezeten, kwam er twijfel over de relatie. Een nieuw begrip is een 'coronarelatie'. Hiermee wordt bedoeld op stelletjes die in de coronaperiode langer bij elkaar bleven (dan toen er geen corona was).

De meeste jongeren zonder relatie waren voorzichtig met dating en seks door de kans op verspreiding van corona. Bij de meeste alleenstaanden kwam het dateleven en het seksleven stil te liggen, uit angst voor corona en door minder mogelijkheden elkaar te ontmoeten.

Een groep jongeren vond dat hun relatie verslechterde en had geen mogelijkheden voor nieuwe dates en liefdes. Voor deze groep waren de maatregelen het ingrijpendst. Een andere groep vond geleidelijk zijn weg in de maatregelen en had ook positieve ervaringen. Op hen had het coronabeleid een beetje invloed. Een derde groep ging losjes met de maatregelen zoals anderhalve meter om; op hen had het beleid de minste invloed. In de zomer van 2021 (de 'Summer of Love') ontdekten jongeren dat ze vooral behoefte hadden aan intimiteit en commitment in het daten en waren ze op zoek naar persoonlijke connectie. Behoeftes aan seks stond niet altijd op de voorgrond.

Tijdens de versoepelingen van het beleid in de zomer van 2021 konden jongeren weer uitgaan en nieuwe mensen ontmoeten, meer daten en leukere dingen met hun partner gaan doen. Dat gaf meer afleiding en nieuwe verleidingsmogelijkheden voor jongeren in een relatie en meer datinggelegenheid voor alleenstaanden.

Veel jongeren gaven aan een inhaalslag te willen maken na het einde van het coronatijdperk, anderen willen experimenteren met seks en sommigen willen hun relatie versterken. Dit biedt inzicht voor hulpverleners waarin jongeren ondersteund en begeleid kunnen worden.

Het rapport 'Anderhalve meter: ook in de slaapkamer' wordt afgerond met vijf aanbevelingen voor voorlichting, preventie en hulpverlening:

1. *Benader seksuele gezondheid en mentaal welbevinden in samenhang*
Corona belemmerde het seksuele leven maar leidde ook tot slechtere mentale gezondheid. Jongeren zelf gaven in het onderzoek aan dat dit samenhangt. Dus als je gesprekken voert over liefde en seks, praat dan ook over mentale gezondheid en omgekeerd.
2. *Weeg het belang van persoonlijke ontmoetingen voor jongeren*
Persoonlijk contact en nieuwe mensen leren kennen zijn cruciale basisbehoeftes voor jongeren. Bij nieuwe lockdowns dient dit meegewogen te worden. Online contact blijkt geen geschikte vervanging voor offline persoonlijk contact.
3. *Bied meer informatie en advies over relaties via diverse kanalen*
Hier hebben jongeren behoefte aan. Te denken valt aan: hoe ga je om met spanningen binnen de relatie, of informatie over verschillende relatievormen.
4. *Laat online en offline hulpverlening aansluiten op de behoeftes van jongeren*
Online hulpverlening heeft als voordeel dat het laagdrempelig is. Voor heftige problemen is offline hulpverlening geschikter. Sommige jongeren hebben in ieder geval een voorkeur voor offline hulp.
5. *Ondersteun jongeren die een soa-thuistest doen.*

Geef heldere uitleg en houd rekening met behoefte aan privacy (discretie verpakkingsmateriaal).

Het is te vroeg om te voorspellen of er blijvende effecten zijn van corona op de seksuele ontwikkeling van jongeren. Misschien komen jongeren snel terug in hun 'oude' patroon. Wel is een verwachting dat de effecten bij mensen die tijdens corona een seksuele relatie hadden minder ingrijpend zullen zijn dan voor mensen die geen seksuele partner hadden tijdens corona. Het eerste onderzoek hiernaar zal 'Seks onder je 25^e zijn', waarvan een nieuwe editie naar verwachting in 2023 uitkomt.

Bronnen

- Joemmanbaks, F., De Graaf, H., Meijer, S., & Heijne, J. (2021). *Seksuele gezondheid van jongeren in Nederland tijdens de coronacrisis*. Rutgers/Soa Aids Nederland.
- Joemmanbaks, F., De Graaf, H., Vermey, K., & Kuipers, L. (2021). *Seksuele gezondheid van jongeren in Nederland tijdens de coronacrisis*. Rutgers/Soa Aids Nederland.
- Joemmanbaks, F., Weerstra, E., Wesselink, K., Tijdink, S., De Graaf, H. & Vermey, K. (2022). *Anderhalve meter: ook in de slaapkamer? Interviews met jongeren over de invloed van de coronacrisis op hun seksuele gezondheid*. Amsterdam/Utrecht: Soa Aids Nederland & Rutgers.